

Grunnskolekarakterer for skoleåret 2022–2023

Avgangselevne hadde i gjennomsnitt 42,4 grunnskolepoeng. Det er en nedgang fra 43,4 året før. Nedgangen skyldes både at eksamenskarakterene inngår i beregningen igjen, og en svak nedgang i standpunktkarakterene.

STATISTIKK | SIST ENDRET: 18.08.2023

Tallene finner du i statistikkbanken.

Hovedfunn

- Elevene har i snitt 42,4 grunnskolepoeng; en nedgang på 1 grunnskolepoeng fra i fjor.
- Kun marginale endringer i standpunktkarakterene i de enkelte fag, men totalt sett går standpunktkarakterene litt ned fra i fjor.
- Jentene har i snitt høyere karakterer enn guttene i de fleste fag, og har fire grunnskolepoeng mer enn guttene.
- Elevene får i snitt høyere karakter på muntlig eksamen enn på skriftlig eksamen.
- Elevene i Oslo har høyest karaktersnitt.

Første år med eksamen på fire år

Normalt skal avgangselever i grunnskolen opp til én skriftlig og én muntlig eksamen. På grunn av koronapandemien ble alle eksamener for elever i grunnskolen avlyst våren 2020, våren 2021 og våren 2022. Dermed er 2022–2023 første skoleåret med eksamener siden skoleåret 2018–2019. Grunnskolepoengene har i mellomtiden blitt beregnet uten eksamenskarakterer. Tallene for 2019–2020, 2020–2021 og 2021–2022 er derfor ikke direkte sammenlignbare med årgangene før og etter denne perioden.

Lavere karaktersnitt

Årets avgangskull har i snitt 42,4 grunnskolepoeng. Det er 1 grunnskolepoeng mindre enn for 2022-kullet. At grunnskolepoengene i år er noe lavere enn for korona-kullene, skyldes både at eksamenskarakterene inngår i beregningen igjen, og at standpunktkarakterene er litt lavere enn i fjor. Årets avgangselever har imidlertid i snitt 0,4 grunnskolepoeng mer enn 2019-kullet (før koronapandemien). Denne økningen er i tråd med den utviklingen vi har sett over mange år, hvor grunnskolepoengene har økt jevnt.

Jentene har i snitt fire grunnskolepoeng mer enn guttene. Forskjellen mellom jenter og gutter er dermed litt mindre enn den har vært de siste åtte årene, hvor den har variert mellom 4,3 og 4,6.

* Fra og med skoleåret 2014–15 inngår standpunktkarakteren i valgfag i beregningen av grunnskolepoeng.

** Skoleårene 2019–20 til 2021–22 ble alle eksamener for elever i grunnskolen avlyst pga. koronapandemien. Grunnskolepoengene for disse skoleårene er derfor kun basert på standpunktkarakterer.

Hva er grunnskolepoeng?

Grunnskolepoeng er et mål for elevenes karaktersnitt på vitnemålet. De beregnes i fylkenes inntaksbase VIGO og brukes som grunnlag for opptak til videregående skole. Grunnskolepoengene beregnes ved å summere tallkarakterene i alle fag, både eksamen og standpunkt, og dele på antall karakterer. Gjennomsnittet, med to desimaler, multipliseres deretter med 10. Det beregnes ikke grunnskolepoeng for elever som mangler karakter i mer enn halvparten av fagene.

Høyest karaktersnitt i Oslo

Elevene i Oslo har det høyeste karaktersnittet, med 2,2 poeng mer enn landsgjennomsnittet. I Vestland og Rogaland er karaktersnittet litt høyere enn landsgjennomsnittet, og i Viken er snittet likt med landsgjennomsnittet. I de resterende fylkene er karaktersnittet lavere enn landsgjennomsnittet.

I likhet med nasjonale tall går karaktersnittet også ned i hvert av fylkene sammenlignet med i fjor, men det varierer hvor mye det går ned. I Oslo går for eksempel snittet ned med 0,4 grunnskolepoeng, mens i Nordland og Troms og Finnmark går snittet ned med rundt 1,5 grunnskolepoeng.

Første eksamener etter nye læreplaner

Nye læreplaner etter fagfornyelsen var innført for alle trinn i grunnskolen skoleåret 2021–2022. Fordi eksamen våren 2022 ble avlyst er avgangselevne på 10. trinn i 2022–2023 det første kullet som hadde eksamen etter de nye læreplanene i fagfornyelsen. Grunnlaget for vurdering er kompetansemålene i læreplanen. Læreplanene er endret fra Kunnskapsløftet LK06 og Kunnskapsløftet samisk LK06S til Kunnskapsløftet LK20 og Kunnskapsløftet samisk LK20S.

Lavest karakter på skriftlig eksamen

Alle elever på 10. trinn skal gjennomføre én skriftlig eksamen i ett av fagene norsk, engelsk eller matematikk. I tillegg skal eleven opp til én muntlig eller muntlig-praktisk eksamen i et trekkfag. Skriftlig eksamen sensureres av to eksterne sensorer, mens muntlig eksamen normalt sensureres av én ekstern sensor og faglærer.

Elevene får vanligvis høyere karakterer på muntlig eksamen, og lavere karakterer på skriftlig eksamen, sammenlignet med standpunkt karakteren. Unntaket er i muntlig-praktisk eksamen i matematikk, hvor elevene i snitt fikk en halv karakter høyere på eksamen enn i standpunkt. Fordi elevene generelt går mer ned i karakter på skriftlig eksamen enn de går opp på muntlig eksamen relativt til standpunkt, vil eksamens karakterer på vitnemålet bidra til å dra ned karaktersnittet.

Gjennomsnittlige karakterer i utvalgte fag, 2022–2023

Fag	Standpunkt	Skriftlig eksamen	Muntlig/-praktisk eksamen
Engelsk	4,3	3,7	4,6
Matematikk	3,7	3,5	4,2
Norsk hovedmål	4	3,4	
Norsk sidemål	3,9	3,4	
Norsk muntlig	4,3		4,5

Lavere standpunktkarakterer

Blant de 12 fagene med flest elever har elevene høyest standpunktkarakter i de praktisk-estetiske fagene kroppsøving, mat og helse, kunst og håndverk og musikk. Gjennomsnittskarakteren er høyest i kroppsøving, med 4,7, og lavest i matematikk, med 3,7.

Sammenlignet med i fjor, er det meget små endringer i den gjennomsnittlige standpunktkarakteren i de ulike fagene. På tvers av alle fagene ser vi likevel en svak nedgang i standpunktkarakterene, ved at snittet går ned i rundt halvparten av fagene mens snittet går opp i kun et fåtall fag. Tidligere, særlig under koronapandemien, økte snittkarakterene i en rekke fag.

Jentene har i snitt høyere karakterer enn guttene i de fleste fag

Blant de 12 fagene med flest elever er det kun i kroppsøving at gutter i snitt har høyere standpunktkarakter enn jentene. Guttene har i snitt 4,8, som er 0,1 karakterpoeng høyere enn jentenes. Størst forskjell er det i kunst og håndverk, der jentenes i snitt har 0,7 karakterpoeng mer enn guttene.

Også til skriftlig og muntlig eksamen får jentene i snitt høyere karakterer enn guttene i de ulike fagene.

21 prosent har fritak fra sidemål

Det er flest elever som har fritak fra vurdering i norsk sidemål. Skoleåret 2022–2023 hadde 21 prosent av avgangselevene fritak. Det er en økning på nesten 3 prosentpoeng fra i fjor. I norsk hovedmål, engelsk, matematikk og kroppsøving er andelen som er fritatt fra vurdering mye lavere, mellom 4 og 7 prosent. Også i disse fagene øker andelen med fritak sammenlignet med i fjor, men 1 – 1,6 prosentpoeng.

Andelen som står uten vurderingsgrunnlag i norsk hovedmål og sidemål, engelsk, kroppsøving og matematikk øker svakt sammenlignet med i fjor.

Om tallene

Tallene er basert på data fra VIGO-sentralbase (eies av Vigo IKS). Kun elever som følger læreplaner etter LK20 er inkludert.

Fritak og manglende vurderingsgrunnlag

Av ulike årsaker er det noen elever som ikke får standpunktkarakter i ett eller flere fag. De får isteden merknader om fritak eller manglende vurderingsgrunnlag i det aktuelle faget.

Elever som har særskilt språkopplæring, har rett til fritak fra vurdering med karakter i norsk sidemål. Da føres det "Fritatt" på vitnemålet.

Elever med individuell opplæringsplan har rett til fritak fra vurdering med karakter i det aktuelle faget dersom foreldrene ber om dette. Da føres det "Fritatt" på vitnemålet.

Elever kan også ha manglende grunnlag for vurdering i fag. Det kan for eksempel skyldes høyt fravær. Da føres det «Ikke vurderingsgrunnlag» i det aktuelle faget på vitnemålet.

Mer informasjon om [ulike grunner til fritak finner du her](#).

Mer informasjon om [føring av vitnemål for grunnskolen finner du her](#).